

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ἄτε δὴ οὖν οὐ πάνυ τι σοφὸς ὢν ὁ Ἐπιμηθεὺς ἔλαθεν αὐτὸν καταναλώσας τὰς δυνάμεις εἰς τὰ ἄλογα· λοιπὸν δὴ ἀκόσμητον ἔτι αὐτῷ ἦν τὸ ἀνθρώπων γένος, καὶ ἠπόρει ὄτι χρῆσαιτο. Ἀποροῦντι δὲ αὐτῷ ἔρχεται Προμηθεὺς ἐπισκεψόμενος τὴν νομὴν, καὶ ὄρᾳ τὰ μὲν ἄλλα ζῶα ἐμμελῶς πάντων ἔχοντα, τὸν δὲ ἀνθρώπων γυμνὸν τε καὶ ἀνυπόδητον καὶ ἄστρωτον καὶ ἄοπλον· ἤδη δὲ καὶ ἡ εἰμαρμένη ἡμέρα παρῆν, ἐν ἧ ἔδει καὶ ἀνθρώπων ἐξιέναι ἐκ γῆς εἰς φῶς. Ἀπορία οὖν σχόμενος ὁ Προμηθεὺς ἦντινα σωτηρίαν τῷ ἀνθρώπῳ εὔροι, κλέπτει Ἥφαιστου καὶ Ἀθηνᾶς τὴν ἐντεχνον σοφίαν σὺν πυρί —ἀμήχανον γὰρ ἦν ἄνευ πυρὸς αὐτὴν κτητὴν τῷ ἢ χρησίμην γενέσθαι— καὶ οὕτω δὴ δωρεῖται ἀνθρώπῳ. Τὴν μὲν οὖν περὶ τὸν βίον σοφίαν ἀνθρώπος ταύτῃ ἔσχεν, τὴν δὲ πολιτικὴν οὐκ εἶχεν· ἦν γὰρ παρὰ τῷ Δίῳ. Τῷ δὲ Προμηθεὶ εἰς μὲν τὴν ἀκρόπολιν τὴν τοῦ Διὸς οἴκησιν οὐκέτι ἐνεχώρει εἰσελθεῖν —πρὸς δὲ καὶ αἱ Διὸς φυλακαὶ φοβεραὶ ἦσαν— εἰς δὲ τὸ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ Ἥφαιστου οἶκημα τὸ κοινόν, ἐν ᾧ ἐφιλοτεχνεῖτην, λαθὼν εἰσέρχεται, καὶ κλέψας τὴν τε ἔμπυρον τέχνην τὴν τοῦ Ἥφαιστου καὶ τὴν ἄλλην τὴν τῆς Ἀθηνᾶς δίδωσιν ἀνθρώπῳ, καὶ ἐκ τούτου εὐπορία μὲν ἀνθρώπῳ τοῦ βίου γίνεται, Προμηθεὶ δὲ δι' Ἐπιμηθεῖα ὕστερον, ἧπερ λέγεται, κλοπῆς δίκη μετῆλθεν.

Πλάτωνος « Πρωταγόρας 321B6 – 322A »

Θέμα Α

A.1 Να καταγράψετε τους λόγους που ο Επιμηθέας χαρακτηρίζεται « οὐ πάνυ τι σοφός»
(Μονάδες 5)

A.2 Να χαρακτηρίσετε ως Σωστές (Σ) ή Λάθος (Λ) τις παρακάτω προτάσεις, σύμφωνα με το διδαγμένο κείμενο.

- i. Στη φράση « εἰμαρμένη ἡμέρα» φαίνεται πως πλησιάζει για την ανθρώπινη εξέλιξη ένας καινούριος κύκλος που υπαγορεύεται από την πίεση της ανάγκης.
- ii. Μέσω της αντίθεσης «ἐκ γῆς εἰς φῶς» διαφαίνεται η απαισιόδοξη προοπτική της συνέχισης της ανθρώπινης βιολογικής κατωτερότητας.
- iii. Ο ἀνθρώπος απέκτησε «τὴν περὶ τὸν βίον σοφίαν» μόνο μέσω της «ἐντέχνου σοφίας».
- iv. Ο Προμηθεὶς δεν προσπάθησε να κλέψει την πολιτικὴ τέχνη ἀπὸ τὸν Δία, ἐπειδὴ τὸν φόβισε ἡ τρομερὴ φρουρὰ τοῦ βασιλιά των θεῶν.
- v. Με τὴ φράση « δι' Ἐπιμηθεῖα» τονίζεται ὁ πραγματικὸς αἴτιος τῆς καταδίκης τοῦ Προμηθεῖα.

(Μονάδες 5)

Θέμα Β

B.1 Να σχολιάσετε ερμηνευτικά τη φράση « τὴν ἔντεχνον σοφίαν σὺν πυρί»

(Μονάδες 10)

B. 2 Να καταγράψετε τους λόγους που η πολιτική τέχνη τίθεται αποκλειστικά στη δικαιοδοσία του Δία.

(Μονάδες 10)

Θέμα Γ

Αφού μελετήσετε τόσο το πρωτότυπο κείμενο όσο και το παρακάτω απόσπασμα από τον λόγο «Περὶ ἀντιδόσεως» του Ισοκράτη, να εντοπίσετε την ειδοποιό διαφορά του ανθρώπου σε σχέση με τα υπόλοιπα ἔμβια ὄντα και να καταδείξετε με ποιον τρόπο αυτή συντέλεσε τόσο στην κατάκτηση της «ἐντέχνου σοφίας σὺν πυρί» , όσο και στην επίτευξη άλλων κατορθωμάτων εκ μέρους του ανθρώπου.

« Ὡς προς τα υπόλοιπα εφόδια που διαθέτουμε καθόλου δε διαφοροποιούμαστε από τα ζῶα άλλα τυχαίνει να είμαστε κατώτεροι από πολλά και στην ταχύτητα και στην δύναμη και στα υπόλοιπα προσόντα. Τη στιγμή, όμως, που γεννήθηκε μέσα μας η ανάγκη να πείθουμε ο ένας τον άλλον και να συνεννοούμαστε μεταξύ μας για όσα τυχόν επιθυμούμε, όχι μόνο απαλλαγίκαμε από το να ζούμε σαν θηρία αλλά και , αφού συγκεντρωθήκαμε, ιδρύσαμε κοινωνίες και θεσπίσαμε νόμους και ανακαλύψαμε τέχνες και η λογική σκέψη είναι αυτή που μας βοήθησε να υλοποιήσουμε σχεδόν τα πάντα όσα εμείς έχουμε μηχανευτεί».

(Μονάδες 10)

Θέμα Δ

Δ.1 *ιδέα, εξουσία, αγενής, ανέκδοτο, άτεχνος, ένδεια, ηνίοχος, κατάσκοπος, διέλευση, λήθαργος* : Να καταγράψετε μέσα από το αρχαιοελληνικό κείμενο τη σωστή λέξη με την οποία σχετίζεται ετυμολογικά κάθε μία από τις παραπάνω λέξεις της νέας ελληνικής γλώσσας.

(Μονάδες 10)

Δ. 2 Να αντιστοιχίσετε κάθε γράμμα της στήλης Α με τον σωστό αριθμό της στήλης Β. Πέντε στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

Στήλη Α

- α. Μέλητος
- β. Πλάτων
- γ. Αναξαγόρας

Στήλη Β

- 1. Διαλεκτική
- 2. Κατηγορήθηκε για ασέβεια
- 3. Οικοδεσπότης του διαλόγου «Πρωταγόρας»

δ. Πρωταγόρας

ε. Πρόδικος

4. Πλούσιος βυρσοδέψης

5. Διάλεξη

6. Μανιακός με τους ορισμούς των εννοιών

7. Μεγαλόστομος και ρητορικός

8. Ποιητής

9. Καταδικάστηκε για αθεΐα

10. Ασπάστηκε τον «Πυθαγορισμό»

(Μονάδες 10)

Επιμέλεια:

Παγούνης Α. – Πατσιάς Β. – Μωυσιάδου Ι. – Ποργιαλίδου Ν. – Γεωργιάδου Α.